

Intervju med tidsvitne Henny Karlstad, Karlstad

Intervjuet av Inger Ellingsen, oktober 2021

Denne historien er fortalt av Henny Karlstad, f.1930. Hun er født og oppvokst på Holmen, Karlstad, hvor hun fortsatt bor. Hun husker fra vinter/våren 1945 at det brukte å gå russefanger forbi Karlstad og bort til grustaket noen kilometer på vei mot Finnsnes (der hvor crossbanen er i dag). De kom over elveisen fra Gullhav-sida. Fangene var i dårlig forfatning, og folk ønsket å gi dem mat. Det var strengt forbudt, så folk prøvde å lure mat til dem. Men utover mot våren merket folk at tyskerne ikke var så strenge lengre, de kunne snu ryggen til og late som de ikke så hvis folk ga fangene mat. Henny tok en dag med seg mat og syklet opp til Elvestøa på Karlstad, ventet til fangene kom forbi, og ga dem maten. Men fangevokterne tok den straks ifra fangene, så det var forgjeves. Henny brukte å sykle til kirken på konfirmasjonsundervisning denne våren, og da kunne hun se leiren hvor fangene holdt til. Hun mener å huske at det var på Kjellmoen, i området der hvor Nordic Motor holder til i dag.

Faren til Henny brukte å arbeide i skogen med å hogge ved til brensel. Når han og hesten dro ut for å arbeide, hadde han med en striesekk med høy til hesten. En dag var denne sekken borte, den var ikke å finne noen steder. Seinere, noen dager etter frigjøringen, opplevde familien at den en dag plutselig sto en russisk fange på kjøkkenet deres. De hadde ikke merket at han kom, og visste ikke hvor han kom ifra. De forsto selvsagt ikke hverandres språk, men de skjønnte at han ba om mat. De ga han mat og han spiste seg mett. Deretter gikk han i retning mot Karlstad. Utpå sommeren så fant faren til Henny et slags skjul av greiner og kvister i kanten av ei myr rett bak huset deres. Og der lå den striesekken de hadde savna! Da skjønnte de at den russeren som plutselig hadde dukket opp i kjøkkenet, måtte ha klart å rømme fra tvangsarbeidet i grustaket, og hadde gått over veien og elva og bort til Holmen. Der hadde han klart å holde seg skjult, samtidig som han hadde veldig god oversikt over strekningen bort mot grustaket, og i motsatt retning mot gården på Holmen. De antok at han hadde greid å skaffe seg litt mat ved å gå inn i fjøsen om natta og ta noen salte sild fra ei tønne som sto i fjøsgangen, og kanskje melke seg litt melk fra kyrne. Det var noen dager etter frigjøringen at han dukket opp, så han hadde nok ikke oppfattet med en gang at det hadde blitt fred.

Jah. Sånn var det.

Hilsen Inger